

KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU'NUN YEREL DÜZEYDE ALGILANMASI: İZMİR VE MANİSA BAROSUNA KAYITLI AVUKATLAR ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Uluç CAĞATAY*
Ahmet UÇAR**
Recep ARSLAN***

ÖZET

Türkiye’de Ombudsmanlık Kurumu’nu düzenleyen 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu 29.06.2012 tarih ve 28338 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Türkiye’de kamu yönetiminin denetim mekanizmaları arasında daha önceden yer almamış olan Kamu Denetçiliği Kurumu’nun ülkemizde ne gibi değişikliklere sebep olacağı henüz bilinmemektedir. Bu çalışmada yerel düzeyde İzmir ve Manisa illerinde faaliyet gösteren avukatlara yönelik bir araştırma yapılarak Kamu Denetçiliği Kurumu’nun yargı ile ilişkisi, yönetsel etkinliği, vatandaşların günlük hayatına olan etkileri ve kurumun kamu yönetimine olabilecek olan etkileri ölçülmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ombudsmanlık, Kamu Denetçiliği Kurumu, Kamu Yönetimi

LOCAL PERCEPTION OF THE OMBUDSMAN INSTITUTION: A SURVEY ON THE LAWYERS OF İZMİR AND MANİSA BAR

ABSTRACT

The Ombudsman Law 6328 regulating the Ombudsman Institution in Turkey was adopted by being published in the Official Gazette with number 28338 on the 29th of June, 2012. Since the Ombudsman Institution hasn’t been among the control mechanisms of public administration in Turkey before, it hasn’t been predicted what changes it will cause in our country yet. In this study, by conducting a local survey on the lawyers

* Yrd. Doç. Dr. Celal Bayar Üniversitesi Salihli Meslek Yüksek Okulu, Emlak ve Emlak Yönetimi Programı, Salihli, Manisa, Türkiye, uluc.cagatay@cbu.edu.tr

** Yrd. Doç. Dr. Celal Bayar Üniversitesi Salihli Meslek Yüksek Okulu, Yerel Yönetimler Programı, Salihli, Manisa, Türkiye, ahmet.ucar@cbu.edu.tr

*** Öğr. Gör. Celal Bayar Üniversitesi Salihli Meslek Yüksek Okulu, Yerel Yönetimler Programı, Salihli, Manisa, Türkiye, receparslan55tr@yahoo.com

working in İzmir and Manisa provinces, it has been aimed to determine its possible effects on the society life from various perspectives and to evaluate its relation with the justice, its administrative efficiency and its effects on public administration.

Key Words: *Ombudsman, Ombudsman Institution, Public Administration*

GİRİŞ

Kamu yönetimlerinin kamu hizmeti olarak bilinen ve yürütülmesinden sorumlu oldukları bir takım görevleri mevcuttur. Söz konusu hizmetlerin sunulmasında idareler yetkilerini hukuk kuralları çerçevesinde kullanmak zorundadırlar. Günümüzde gittikçe artan ve karmaşık bir yapıya bürünen kamusal hizmetlerin sunumunda zaman zaman aksamalar olmakta, zaman zamanda hukuka aykırı işlemler tesis edilebilmektedir. Kamusal hizmetlerin sunumunun etkin ve verimli bir biçimde gerçekleştirilmesinin güvence altına alınabilmesi için denetim mekanizmalarından yararlanılmaktadır. Kamu yönetimlerinin denetlenmesi çoğunlukla idari, yargısal, siyasi, kamuoyu ve uluslararası açılardan yapılacak denetimleri kapsamakla birlikte bütün bu yöntemlerin dışında çağdaş bir denetim aracı olan ombudsmanlık uygulamaları da özellikle gelişmiş ülkelerde kullanılan bir denetim biçimidir. Türkiye’de ise ombudsmanlık sistemi Kamu Denetçiliği Kurumu ile birlikte hayata geçirilmiştir. Kurumun kuruluş gerekçesi, “yönetim ve birey ilişkilerinde karşılaşılan uyumsuzlukların etkin ve hızlı bir biçimde çözümü amacıyla, yargının katı işleyişlerine bağlı oluşu ve zaman alıcı işlemesi gerçeği karşısında yönetimi yargı dışında denetleyen bir kuruma olan ihtiyacın ortaya çıkması” olarak ifade edilmektedir (TBMM, 2012:5-6).

Kamu Denetçiliği Kurumu üzerine Türkiye’de uygulamaya yönelik olarak yapılmış ilk çalışmalardan bir tanesi olarak görülebilecek olan bu araştırmanın temel amacı, kamu yönetiminin denetim süreçlerine yeni bir yöntem olarak dahil olan kurumun yargı, kamu yönetimleri ve vatandaşlar açısından getirebileceği değişimleri yerel düzeyde belirlemeye çalışmaktır. Bu kapsamda bir anket formu tasarlanarak demografik bilgilere ek olarak geliştirilen 22 adet ifadeyle söz konusu eğilimler tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırmanın avukatlara yönelik gerçekleştirilmesinin sebebi, çalışmanın öncelikle yerel düzeyde sivil toplum kuruluşları üzerine yapılmasının düşünülmüş olması, fakat bu kuruluşları kapsayan bir ön araştırma sırasında çoğunluğun konu ile ilgili yeterli bilgiye sahip olmadığı görülmesidir. Bunun en önemli sebebi Kamu Denetçiliği Kurumu’nun henüz yeterince tanınmaması ve uygulamalarının sonuçlarının görülmemiş olmasıdır. Çalışma, kamu yöneticilerini veya yargı mensuplarını

da kapsayacak biçimde genişletilebilirdi ancak bu tip bir çalışma, yapılacak başka araştırmalara bırakılmış ve sadece avukatların Kamu Denetçiliği Kurumu üzerine eğilimleri belirlenmeye çalışılmıştır. Bu araştırmanın ayrıca Türkiye'de Kamu Denetçiliği Kurumu üzerine bundan sonra yapılacak çalışmalar için kaynak oluşturabileceği de düşünülmektedir.

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Ombudsmanlık Kurumu ve Gelişim Süreci

Devletin önemli bir fonksiyonu olan kamu yönetimini toplumdan bağımsız ve soyut düşünmek mümkün değildir. Kamu yönetimi, yanlış uygulamalar sonucunda kamu hizmetlerinin işlenmesini zorlaştıran, engelleyen bir mekanizma haline gelebilmektedir (Özden, 2010:15). Bu kapsamda idare, etkin bir şekilde denetlenmeli ve aksayan yönleri düzeltilmelidir. Günümüzde kamu yönetimi; yönetsel, siyasal, kamuoyu, yargısal ve uluslararası açılardan denetim süreçlerine konu olmakta, ayrıca ombudsmanlık yoluyla da denetlenebilmektedir. Ombudsmanlık Kurumu, yönetilenleri idarenin hukuka aykırı işlem ve eylemlerine karşı korumayı ve kötü yönetim uygulamalarını ortadan kaldırmayı amaçlayan, şikayetler üzerine veya re'sen harekete geçerek incelediği olayla ilgili araştırma, soruşturma, inceleme, denetleme ve kamuoyuna duyurma yetkilerine sahip, işlevsel özerkliğe haiz, bağımsız ve tarafsız anayasal veya yasal kurumlardır (Parlak, Sobacı, 2008:281). Ombudsmanın kim olduğu konusunda Türkiye'de 1970'li yıllardan bu yana bir takım tanımlamalar yapılmıştır. Buna göre ombudsman, yurttaşların yönetimle olan ilişkilerinde onlara yardımcı olan, yakınmalarını ilettikleri, soruşturma açabilen, ilgili kamu görevlilerine önerilerde bulunabilen, yasama organı tarafından seçilen, bağımsız ve yüksek düzeyde bir görevlidir (Mihçioğlu, 1987:169). Ayrıca, kamu deneticisi olarak bilinen ombudsman, prensip itibariyle parlamento tarafından atanan, ancak hükümete karşı olduğu kadar parlamentoya karşı da bağımsız olan, idarenin mağdur ettiği kişilerin hiçbir şekilde bağlı olmaksızın yaptıkları şikayetler üzerine harekete geçen geniş bir soruşturma ve araştırma yetkisi olan; idarenin yaptığı haksızlıkları ortaya koymak, takdir yetkisinin kötüye kullanılmasını önlemek, mevzuata saygılı ve uygun hareket etmeyi temin etmek, icrai özellik taşımayan önerilerde bulunmak, hakkaniyet tedbirleri salık vermek ve nihayet kamu hizmetlerinin daha iyi görülmesi için gerekli reformların yapılması önerisinde bulunma amaçlarını güden bir kurum olarak da görülmektedir (Oytan, 1975:196). Ombudsman bununla birlikte, yönetimle kişiler arasındaki uyuşmazlıkların çözümünde taraflardan ayrı ve bağımsız üçüncü kişi olmakla birlikte kamu gücünün kullanılmasından dolayı mağdur olan bireylerin başvurabileceği bir otoritedir (Erhürman, 1998:88; Şengül, 2007:128).

Ülkeden ülkeye farklılaşmakla birlikte ombudsmanlar, halkın şikayetlerini almaya, hukuka uygunluk ve/veya yerindelik denetimi yapmaya, inceleme yapmaya, işlem ve eylemleri eleştirmeye, düzeltici önlemler getirmeye, gerekirse ilgililerle görüşmeye ve elde ettiği sonuçları rapor ederek ilgili kişi, kurum ve kamuoyuna duyurmaya yetkilidirler. Ombudsmanların, idarenin aldığı kararları ve işlemleri değiştirmeye, ortadan kaldırmaya veya idarenin yerine geçerek işlem ve eylem yapmaya yetkileri bulunmamaktadır (Sobacı ve Nargeleçekenler, 2008:378). Bu açıdan bakıldığında Ombudsmanlık Kurumu'nun genel olarak üç farklı görevi olduğu düşünülebilir. Bunlardan ilki, kamu kurumlarının haksız uygulamalarına karşı vatandaşın korunması görevidir. İkincisi, hakkaniyete uygun olmadan yapılan bir kamu işleminin sonucuna yönelik olarak yürütülen araştırma, inceleme ve denetleme görevidir. Üçüncü ve son olarak Ombudsman, bürokrasinin gözden kaçan uygulama hatalarına karşı kontrol görevi yerine getirmekte ve böylelikle yönetimde şeffaflık ve dürüstlüğün sağlanmasına yardımcı olmaktadır (Özden, 2010:43; Akıncı, 1999:284-292).

Ombudsmanlık Kurumu'nun ilk olarak İsveç tarafından Osmanlı Devleti'ndeki Şeyhülislamlık Kurumu'ndan esinlenerek oluşturulduğu sanılmaktadır. Ombudsmanlık, 1809 yılında İsveç'te anayasal bir kurum olmasının ardından (Eryılmaz, 1998:306), yönetsel bakımdan aynı görünümü sergileyen Finlandiya tarafından 1919 yılında benimsenmiştir. İkinci dünya savaşının ardından Norveç'te 1952'de silahlı kuvvetlerde, 1962'de de sivil alanda Ombudsmanlık sistemi kabul edilmiştir. Yine bu dönemde Danimarka'da Profesör Stephan Hurwitz, 1949 yılındaki ünlü söylevinde Danimarka'nın kendi gelenekleriyle uyulaşabilecek İsveç Ombudsmanı'nın incelenmesi gereğini ortaya koymaktaydı. Kamuoyu ve bürokrasi çevrelerindeki tartışmalar sonucu, 1953 yılında "Sivil ve Askeri Konular İçin Parlamento Komiserliği" anayasada düzenlendi ve Hurwitz de 1954 yılında ilk "Parlamento Komiseri" olarak atandı (Chapman, 1970: 248). Yeni Zelanda'da da denenen Ombudsman 1967'de parlamentonun üstünlüğü ilkesinin geçerli olduğu ve yüksek nüfus yoğunluğunun bulunduğu bir ülkeye yani İngiltere'ye ulaşmıştır. Ombudsmanlık kurumu Fransa'da 1973 yılında "Mediateur" (Aracı) adıyla kurulmuştur (Ertekin, 2000:145). Fransa'da, Arabulucu'nun baktığı işlem sayısı 1974 yılında 2000 iken, bu sayı 1996 yılında 43.500'e çıkmıştır (Knapp ve Wright, 2001:289). Kanada'da, cezaevi ombudsmanı, ulaştırma hizmetleri ombudsmanı, resmi diller komiseri, insan hakları komiseri ve gizlilik komiseri (privacy commissioner) gibi "uzman ombudsmanlar" görev yapmaktadır (Wilson, 1981:252-254). Avrupa Birliği'nde bir ombudsman ihdası Maastrich Antlaşması'nın 138/E maddesiyle kararlaştırılmış, Avrupa Ombudsmanı adı verilen kuruma 1994 yılı Avrupa Parlamentosu seçimlerinden sonra ilk ombudsman atanmıştır (Avşar, 2012:102). Dünyada ombudsmanlık kurumunun artışı bir ölçüde ombudsmanların etkinliklerine bağlanabilmekte, ama daha da önemlisi bu

yöneliş, hükümetlerin, ombudsmanın insan haklarını geliştirmek, kamu bürokrasisini denetlemek, kötü kamu yönetimine karşı bireysel yakınmaları gidermek ve kamuoyunun dikkatini kamu örgütlerindeki yönetsel hastalıklara çekme konusundaki yeteneğini tanıyan düşünceye karşı daha açık olmalarıyla da açıklanabilmektedir (Pickl, 1986:40).

Ombudsmanlık Kurumu ve Türkiye

Türkiye'de ise daha önceki yıllarda gündeme gelmesine rağmen uygulama imkanı bulamayan ombudsmanlık kurumu, 6328 sayılı Kanununun 29.06.2012 tarih ve 28338 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmasının ardından Kamu Denetçiliği Kurumu adıyla faaliyet göstermeye başlamıştır. 6328 sayılı Kanununun 1. maddesine göre, kamu hizmetlerinde kalitenin artırılmasına yönelik bağımsız ve etkin bir şikayet mekanizması oluşturulması suretiyle idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını insan haklarına dayalı, adalet anlayışı içinde hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve önerilerde bulunmak üzere Kamu Denetçiliği Kurumu kurulmasını öngörülmüştür. Bununla birlikte 5. maddeye göre, Cumhurbaşkanı'nın tek başına yaptığı işlemler ile re'sen imzaladığı kararlar ve emirler, yasama yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemler, yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin kararlar ile Türk Silahlı Kuvvetleri'nin sadece askeri nitelikteki faaliyetleri, Kurum'un görev alanının dışında bırakılmıştır. Kanununun 4. Maddesine göre Kamu Denetçiliği Kurumu, TBMM Başkanlığı'na bağlı, kamu tüzel kişiliğini haiz, özel bütçeli ve Ankara merkezlidir. Baş denetçilik ve genel sekreterlikten oluşacak olan Kurum'a, 1 baş denetçi, 5 denetçi ve genel sekreter, uzman ve uzman yardımcıları ile diğer personelden oluşan kadrolar tahsis edilmiştir. Kurum ayrıca iş yoğunluğuna göre uygun gördüğü yerlerde büro açabilecektir.

Kanun'un 11. maddesine göre baş denetçi ve denetçi aday aday olmak isteyenler TBMM Başkanlığı'na başvuracaktır. TBMM Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu üyelerinden oluşacak karma komisyon, baş denetçi seçiminde başvuruda bulunan adaylar arasında üç adayı, başvuru süresinin bittiği tarihten itibaren 15 gün içinde belirleyerek Genel Kurul'a sunulmak üzere Meclis Başkanlığı'na bildirecektir. TBMM Genel Kurulu, bildirim tarihinden itibaren 15 gün içinde baş denetçi seçimlerine başlayacaktır. Baş denetçi, gizli oyla ve üye tamsayısının üçte iki çoğunluğuyla seçilecektir. Komisyon; denetçi seçiminde başvuruda bulunan aday adayları arasından seçilecek denetçi sayısının 3 katı kadar adayı, başvuru süresinin bittiği tarihten itibaren 30 gün içinde belirleyecek ve sonraki 30 gün içinde denetçi seçimlerini yapacaktır. Seçimler, Kurum'un TBMM Başkanlığı'na başvurduğu tarihten itibaren en geç 90 gün içinde sonuçlandırılacaktır. Ancak bu süreler TBMM'nin tatilde veya ara vermesi sırasında işlemecektir.

Ayrıca, hiçbir organ, makam, merci veya kişi, baş denetçi ve denetçilere görevleriyle ilgili olarak emir ve talimat veremeyecek, genelge gönderemeyecek, tavsiye ve telkinde bulunamayacaktır. Baş denetçi ve denetçiler görevlerini yerine getirirken tarafsızlık ilkesine uygun davranacaklardır. Baş denetçi seçilenler TBMM’de, denetçiler ise Komisyon önünde ant içerek görevlerine başlayacaklardır.

ARAŞTIRMA METODOLOJİSİ

Araştırmanın Amacı ve Kapsamı

Günümüzde birçok ülkede ve Avrupa Birliği gibi ulus üstü bir yapılanma içerisinde uygulama imkanı bulan ombudsmanlık kurumu, ülkemizde de Kamu Denetçiliği Kurumu adıyla hayata geçirilmiştir. Türk denetim sistemi içerisinde daha önce yer almamış olan Kurum’un ülkemiz açısından ne gibi değişikliklere sebep olacağı henüz belirsizliğini korumaktadır. Bu çalışma kapsamında Kamu Denetçiliği Kurumu’nun izleyen bölümlerde belirtildiği gibi dört farklı açıdan meydana getirebileceği etkiler ölçülmeye çalışılmıştır. Ayrıca bu çalışma ile Türkiye’de Kamu Denetçiliği Kurumu üzerine ileride yapılacak araştırmalar için bir literatür oluşturulması da düşünülmüştür.

Bu çalışmada yerel düzeyde Manisa ve İzmir illerinde bulunan avukatlar hedef kitle olarak belirlenmiştir. Bunun gerekçesi daha önce belirtildiği gibi henüz uygulamaları görülmemiş bir kurum üzerine yapılacak bir araştırma için en uygun meslek gruplarından bir tanesinin avukatlar olduğunun düşünülmesidir. Araştırma kapsamında demografik sorulara ek olarak 22 adet ifade geliştirilmiş ve bunlar “Kamu Denetçiliği Kurumu’nun Yargı ile Olan İlişkisinin Belirlenmesi”, “Kamu Denetçiliği Kurumu’nun Yönetmelik Etkilerinin Belirlenmesi”, Kamu Denetçiliği Kurumu’nun Vatandaşların Günlük Hayatına olan Etkilerinin Belirlenmesi” ve “Kamu Denetçiliği Kurumu’nun Kamu Yönetimi ile Olan İlişkisinin Belirlenmesi” olarak dört ana grup altında değerlendirilmiştir. Araştırma, rastgele seçilmiş ve anketlere cevap veren 112 avukat örneklem alınarak yapılmıştır.

Araştırmanın Yöntemi

Araştırma konusunun Kamu Denetçiliği Kurumu olarak seçilmesinin nedeni, Türkiye’de bu konuda teorik düzeyde birçok çalışma olmasına rağmen uygulamaya dönük yeteri kadar çalışmanın yapılmamış olmasının düşünülmesidir. Araştırmada kullanılan veriler birincil veri toplama yöntemlerinden olan anket yöntemiyle toplanmıştır. Anketlerin bir kısmı yüz yüze görüşme şeklinde uygulanmış, bir kısmına ise e-posta yoluyla cevap verilmiştir. Çalışmada yararlanılan anket iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde, araştırma grubunu oluşturan avukatların demografik özellikleri

(cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi ve gelir durumu) ile ilgili genel bilgiler yer almaktadır. İkinci bölümde ise araştırma konusunu oluşturan ifadeler yer verilmiştir. Bu bölümde beşli Likert Ölçeği kullanılmış ve cevaplar; Kesinlikle Katılıyorum (1), Katılıyorum (2), Kararsızım (3), Katılmıyorum (4) ve Kesinlikle Katılmıyorum (5) şeklinde düzenlenmiştir. Geçerli bir anket formu düzenleyebilmek için hem kanun metni incelenmiş, hem de kanunlaşma sürecindeki Anayasa Komisyonu Raporu, Alt Komisyon Raporu, Alt Komisyon metni, muhalefet şerhleri, tasarı metni ile daha önce reddedilen Kanun'la ilgili Anayasa Mahkemesi'nin gerekçeli kararları dikkate alınmıştır. Ayrıca ombudsmanlık ile ilgili makalelere de bakılmıştır. Bu çalışmalardan bazıları; Dodson, 2006:29-45, Obaidullah, 2001:1-131, Gonzales, 2003: 219-248, USOA, 1997:1-14, Büyükavcı, 2008:10-13, Saygın, 2008:1045-1068, Gökçe, 2012:203-224, Topaloğlu ve Bayrakdaroğlu, 2012:332-352 ve Eren, 2000:79-96'dır. Elde edilen veriler SPSS istatistik programı yardımıyla değerlendirilmiştir.

ARAŞTIRMANIN BULGULARI VE ANALİZİ

Araştırmada kullanılan soru ölçeği dört grup altında ve 22 adet ifadeden oluşmaktadır. Ölçeğin test edilmesinde Alfa Katsayısından (Cronbach Alpha) yararlanılmıştır. 112 katılımcıdan 22 soruya verilen cevaplar toplu olarak ele alındığında alfa değeri 0,915 bulunmuştur. Soruların bireysel bazda hesaplanan alfa değerleri ise 0,906 ile 0,928 arasında değişmektedir.

Araştırmaya Katılan Kişilere İlişkin Demografik Özellikler

Değerlemeye alınan 112 avukatın %65,2'si (73 kişi) erkek, %34,8'i (39 kişi) kadın, %84,8'i (95 kişi) lisans, %13,4'ü (15 kişi) yüksek lisans ve %1,8'i (2 kişi) doktora mezunudur. Ayrıca, %18,8'i (21 kişi) 20-29 yaş aralığında, %44,6'sı (50 kişi) 30-39 yaş aralığında, %31,3'ü (35 kişi) 40-49 yaş aralığında, %3,6 (4 kişi) 50-59 yaş aralığında, %0,9'u (1 kişi) 60-69 yaş aralığında ve %0,9'u (1 kişi) 70-79 yaş aralığında bulunmaktadır. Ankete katılan avukatlardan %14,3'ü (16 kişi) 0-2000 TL arası, %33,9'u (38 kişi) 2001-3000 TL arası, %31,3'ü (35 kişi) 3001-4000 TL arası, %8,9'u (10 kişi) 4001-5000 TL arası, %2,7'si (3 kişi) 5001-6000 TL arası, %8,9'u (10 kişi) 6001 TL ve üzeri aylık gelir elde etmektedir. Tablo 1'de ankete cevap veren bireylerin demografik özellikleri gösterilmektedir.

Tablo 1: Ankete Katılanların Demografik Özellikleri

Değişken	Değer	Frekans	Yüzde	Değişken	Değer	Frekans	Yüzde
Cinsiyet	Erkek	73	65,2	Eğitim Durumu	Lisans	95	84,8
	Kadın	39	34,8		Yüksek Lisans	15	13,4
Yaş	20-29	21	18,8		Doktora	2	1,8
	30-39	50	44,6	Aylık Gelir (TL)	0-2000	16	14,3
	40-49	35	31,3		2001-3000	38	33,9
	50-59	4	3,6		3001-4000	35	31,3
	60-69	1	0,9		4001-5000	10	8,9
	70-79	1	0,9		5001-6000	3	2,7
					6001 ve üstü	10	8,9

Kamu Denetçiliği Kurumu'nun Yargı ile Olan İlişisinin Belirlenmesi

Bu grup altında yer alan ifadeler; “Ombudsmanlık Kurumu idari yargıyı tamamlayıcı bir kurumdur”, “Ombudsmanlık Kurumu'nun yerindelik denetimini yapmasını uygun buluyorum”, “Ombudsmanlık Kurumu etkin bir denetim aracıdır”, “Ombudsmanlık Kurumu idari yargının yükünü hafifletir” ve “Ombudsman sadece hukuk fakültesi mezunları arasından seçilmeliydi” gibi ifadelerden oluşmaktadır. Tablo 2’de, bu sorulara verilen cevaplar ve yüzdelik dağılımları gösterilmektedir.

Tablo 2 incelendiğinde Ankete katılanların yaklaşık %66’sının “Kamu Denetçiliği Kurumu idari yargıyı tamamlayıcı bir kurumdur” ifadesine olumlu görüş bildirdiği, kararsız ve katılmayanların oranının ise %34’te kaldığı görülmektedir. “Kamu Denetçiliği Kurumu'nun yerindelik denetimi yapmasını uygun buluyorum” ifadesine verilen cevaplara bakıldığında olumlu cevap verenlerin oranının %42 olduğu katılımcıların %25’inin kararsız olduğu, olumsuz cevapların oranının ise %33 olduğu ifade edilebilmektedir. 3 numaralı ifade olan “Kamu Denetçiliği Kurumu etkin bir denetim aracıdır” ifadesinde ankete cevap verenlerin %35,7’sinin olumlu görüş bildirdiği %30,4’ünün kararsız olduğu, katılmayanların toplam oranının ise %33,9 olduğu belirtilebilir. “Kamu Denetçiliği Kurumu idari yargının yükünü hafifletir” ifadesinde avukatların %58’inin olumlu görüş bildirdiği kararsız ve katılmayanların oranının ise %42 olduğu görülmektedir. Bu grubun son ifadesi olan “Kamu Baş Denetçisi sadece hukuk fakültesi mezunları arasından seçilmeliydi” için katılımcıların %75,9’unun olumlu görüş belirttiği, %24,1’inin ise kararsız olduğu ya da katılmadığı belirtilebilir.

Tablo 2: Kamu Denetçiliği Kurumu'nun Yargı ile Olan İlişkisinin Belirlenmesine Yönelik Cevaplar ve Yüzdeler Dağılımları

İFADELER	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1) Kamu Denetçiliği Kurumu idari yargıyı tamamlayıcı bir kurumdur	20 %17,9	54 %48,2	7 %6,3	20 %17,9	11 %9,8
2) Kamu Denetçiliği Kurumu'nun yerindelik denetimi yapmasını uygun buluyorum	12 %10,7	35 %31,3	28 %25,0	26 %23,2	11 %9,8
3) Kamu Denetçiliği Kurumu etkin bir denetim aracıdır	15 %13,4	25 %22,3	34 %30,4	27 %24,1	11 %9,8
4) Kamu Denetçiliği Kurumu idari yargının yükünü hafifletir	15 %13,4	50 %44,6	18 %16,1	19 %17,0	10 %8,9
5) Kamu Baş Denetçisi sadece hukuk fakültesi mezunları arasından seçilmeliydi	61 %54,5	24 %21,4	13 %11,6	12 %10,7	2 %1,8

Ankete verilen cevapların cinsiyete göre anlamlı farklılık oluşturup oluşturmadığının belirlenmesinde Bağımsız Örneklem t Testi'nden yararlanılmıştır. Buna göre 1 numaralı ifade için p1 değeri 0,649, 2 numaralı ifade için p2 değeri 0,758, 3 numaralı ifade için p3 değeri 0,607, 4 numaralı ifade için p4 değeri 0,963 ve 5 numaralı ifade için p5 değeri ise 0,897 olarak bulunmuştur. Bulunan p değerlerinin tümünün 0,05'ten büyük olduğu dikkate alındığında, Kamu Denetçiliği Kurumu'nun yargı ile olan ilişkisinin ölçülmesi açısından kadın ve erkeklerin verdiği cevaplar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Kamu Denetçiliği Kurumu'nun yargı ile olan ilişkisinin, yaş, eğitim ve gelir düzeylerine göre anlamlı farklılık oluşturup oluşturmadığını ölçmek için Bağımsız Örneklem Tek Yönlü Varyans Analizi'nden yararlanılmıştır. Buna göre yaş faktörü dikkate alındığında p değerlerinin 0,355 ile 0,976 arasında, eğitim düzeyi faktörü için 0,312 ile 0,961 arasında, gelir düzeyi için ise 0,230 ile 0,742 değerleri arasında değiştiği görülmüştür. Dolayısıyla bulunan tüm p değerlerinin 0,05'ten büyük olduğu dikkate alındığında gruplar arasında anlamlı farklılıkların olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Kamu Denetçiliği Kurumu'nun Yönetsel Etkinliğinin Belirlenmesi

Bu grup altında yer alan ifadeler; “Ombudsmanlık Kurumu'nun yaptırım gücünün olmaması kurumun etkinliğini zedeler”, “Ombudsmanlık Kurumu'na re'sen harekete geçme yetkisi verilmeliydi”, “İhtisas ombudsmanlıklarının da (yerel yönetimler, sağlık, çevre vs.) ayrıca kurulması gerekirdi”, “Ombudsmanın iki defa seçilmesi bağımsızlığını ve tarafsızlığını etkiler”, “Ombudsmanın kararlarında bağımsız ve tarafsız olacağına inanıyorum” ve “Ombudsmanlık sisteminin başarıya ulaşacağına inanıyorum” gibi ifadelerden oluşmaktadır. Tablo 3’de, bu sorulara verilen cevapların ve yüzdeler dağılımları gösterilmektedir.

Tablo 3: Kamu Denetçiliği Kurumunun Yönetsel Etkinliğinin Belirlenmesine Yönelik Cevaplar ve Yüzdeler Dağılımları

İFADELER	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1) Kamu Denetçiliği Kurumu'nun yaptırım gücünün olmaması kurumun etkinliğini zedeler	21 %18,8	51 %45,5	19 %17,0	19 %17,0	2 %1,8
2) Kamu Denetçiliği Kurumu'na resen harekete geçme yetkisi verilmeliydi	17 %15,2	24 %21,4	16 %14,3	44 %39,3	11 %9,8
3) İhtisas Kamu Denetçiliği Kurumlarının da ayrıca kurulması gerekirdi	26 %23,2	47 %42,0	15 %13,4	17 %15,2	7 %6,3
4) Kamu Baş Denetçisinin iki defa seçilmesi bağımsızlığını ve tarafsızlığını etkiler	17 %15,2	38 %33,9	27 %24,1	24 %21,4	6 %5,4
5) Kamu Denetçilerinin kararlarında bağımsız ve tarafsız olacağına inanıyorum	11 %9,8	21 %18,8	37 %33,0	29 %25,9	14 %12,5
6) Kamu Denetçiliği sisteminin başarıya ulaşacağına inanıyorum	4 %3,6	32 %28,6	43 %38,4	24 %21,4	9 %8,0

Tablo 3 incelendiğinde Ankete katılanların yaklaşık %64,3'ünün “Kamu Denetçiliği Kurumu'nun yaptırım gücünün olmaması kurumun

etkinliğini zedeler” ifadesine olumlu görüş bildirdiği, kararsız ve katılmayanların oranının ise %35,8’de kaldığı görülmektedir. “Kamu Denetçiliği Kurumu’na re’sen harekete geçme yetkisi verilmeliydi” ifadesine verilen cevaplara bakıldığında olumlu cevap verenlerin oranının %37,6 olduğu katılımcıların %14,3’ünün kararsız olduğu, olumsuz cevapların oranının ise %49,1 olduğu ifade edilebilmektedir. 3 numaralı ifade olan “İhtisas Kamu Denetçiliği Kurumları’nın da ayrıca kurulması gerekirdi” ifadesinde ankete cevap verenlerin %65,2’sinin olumlu görüş bildirdiği kararsızların ve katılmayanların toplam oranının ise yaklaşık %34,8 olduğu belirtilebilir. “Kamu Baş Denetçisi’nin iki defa seçilmesi bağımsızlığını ve tarafsızlığını etkiler” ifadesinde avukatların %49,1’inin olumlu görüş bildirdiği, %24,1’inin kararsız olduğu ve katılmayanların oranının ise %26,8 olduğu görülmektedir. Beşinci ifade olan “Kamu Denetçileri’nin kararlarında bağımsız ve tarafsız olacağına inanıyorum” için verilen cevaplara bakıldığında, %28,6’sının olumlu cevap verdiği, katılımcıların %33’ünün kararsız olduğu, %38,4’ünün ise olumsuz cevap verdiği ifade edilebilir. Bu grubun son ifadesi olan “Kamu Denetçiliği Sistemi’nin başarıya ulaşacağına inanıyorum” için katılımcıların %32,2’sinin olumlu görüş belirttiği, %38,4’ünün ise kararsız olduğu, %29,4’ünün ise katılmadığı belirtilebilir.

Ankete verilen cevapların cinsiyete göre anlamlı farklılık oluşturup oluşturmadığının belirlenmesinde yine Bağımsız Örneklem t Testi’nden yararlanılmıştır. Yapılan analiz sonucunda 1 numaralı ifade için p1 değeri 0,403, 2 numaralı ifade için p2 değeri 0,618, 3 numaralı ifade için p3 değeri 0,539, 4 numaralı ifade için p4 değeri 0,926, 5 numaralı ifade için p5 değeri 0,983 ve 6 numaralı ifade için p6 değeri ise 0,795 olarak bulunmuştur. Bulunan p değerlerinin tümünün 0,05’ten büyük olmasından dolayı, Kamu Denetçiliği Kurumu’nun işlevlerini yerine getirip getiremeyeceğinin ölçülmesi açısından kadın ve erkeklerin verdiği cevaplar arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Ankete katılanların yaş, eğitim ve gelir düzeylerinin, gruplar arasında anlamlı farklılık oluşturup oluşturmadığını ölçmek için yine Bağımsız Örneklem Tek Yönlü Varyans Analizi’nden yararlanılmıştır. Analize göre yaş faktörü için p değerlerinin 0,140 ile 0,914 arasında, eğitim düzeyi faktörü için 0,107 ile 0,639 arasında, gelir düzeyi için ise 0,085 ile 0,674 değerleri arasında değiştiği görülmüştür. Dolayısıyla bulunan tüm p değerlerinin 0,05’ten büyük olduğu dikkate alındığında gruplar arasında anlamlı farklılıkların olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Kamu Denetçiliği Kurumu’nun Vatandaşların Günlük Hayatına Olan Etkilerinin Belirlenmesi

Bu grup altında yer alan ifadeler; “Ombudsmanlık Kurumu temel hak ve özgürlüklerin korunmasına katkı sağlar”, “Ombudsmanlık Kurumu

katılımcı demokrasi anlayışını pekiştirir”, “Ombudsmanlık Kurumu devlet ile vatandaş arasındaki ilişkiyi güçlendirir”, “Ombudsmanlık Kurumu vatandaşların hak arama eğilimlerini arttırır”, “Ombudsmanlık Kurumu’na vatandaşların aracısız başvurabilmesi bir avantajdır” ve “Ombudsmanlık Kurumu’nun başvuruları altı ay içerisinde sonuçlandırması uzun bir süredir” gibi ifadelerden oluşmaktadır. Tablo 4’de, bu sorulara verilen cevaplar ve yüzdelik dağılımları gösterilmektedir.

Tablo 4: Kamu Denetçiliği Kurumu’nun Vatandaşların Günlük Hayatına Olan Etkilerinin Belirlenmesine Yönelik Cevaplar ve Yüzdelik Dağılımları

İFADELER	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1) Kamu Denetçiliği Kurumu temel hak ve özgürlüklerin korunmasına katkı sağlar	14 %12,5	58 %51,8	14 %12,5	18 %16,1	8 %7,1
2) Kamu Denetçiliği Kurumu katılımcı demokrasi anlayışını pekiştirir	9 %8,0	50 %44,6	29 %25,9	17 %15,2	7 %6,3
3) Kamu Denetçiliği Kurumu devlet ile vatandaş arasındaki ilişkiyi güçlendirir	16 %14,3	42 %37,5	22 %19,6	23 20,5	9 %8,0
4) Kamu Denetçiliği Kurumu vatandaşların hak arama eğilimlerini arttırır	25 %22,3	47 %42,0	19 %17,0	12 %10,7	9 %8,0
5) Kamu Denetçiliği Kurumu’na vatandaşların aracısız başvurabilmesi bir avantajdır	24 %21,4	61 %54,5	11 %9,8	12 %10,7	4 %3,6
6) Kamu Denetçiliği Kurumu’nun başvuruları altı ayda sonuçlandırması uzun süredir	23 %20,5	31 %27,7	14 %12,5	38 %33,9	6 %5,4

Tablo 4 incelendiğinde Ankete katılanların %64,3’ünün “Kamu Denetçiliği Kurumu temel hak ve özgürlüklerin korunmasına katkı sağlar” ifadesine olumlu görüş bildirdiği, kararsız ve katılmayanların oranının ise %35,7’de kaldığı görülmektedir. “Kamu Denetçiliği Kurumu katılımcı demokrasi anlayışını pekiştirir” ifadesine verilen cevaplara bakıldığında

olumlu cevap verenlerin oranının %52,6 olduğu katılımcıların %25,9'unun kararsız olduğu, olumsuz cevapların oranının ise %21,5 olduğu ifade edilebilmektedir. 3 numaralı ifade olan "Kamu Denetçiliği Kurumu devlet ile vatandaş arasındaki ilişkiyi güçlendirir" ifadesinde ankete cevap verenlerin %51,8'sinin olumlu görüş bildirdiği kararsızların oranının %19,6, katılmayanların toplam oranının ise yaklaşık %28,5 olduğu belirtilebilir. "Kamu Denetçiliği Kurumu vatandaşların hak arama eğilimlerini artırır" ifadesinde avukatların %64,3'ünün olumlu görüş bildirdiği, %17,0'ının kararsız olduğu ve katılmayanların oranının ise %18,7 olduğu görülmektedir. Beşinci ifade olan "Kamu Denetçiliği Kurumu'na vatandaşların aracısız başvurabilmesi bir avantajdır" için verilen cevaplara bakıldığında, %75,9'unun olumlu cevap verdiği, katılımcıların %9,8'inin kararsız olduğu, %14,3'ünün ise olumsuz cevap verdiği ifade edilebilir. Bu grubun son ifadesi olan "Kamu Denetçiliği Kurumu'nun başvuruları altı ayda sonuçlandırması uzun bir süredir" için katılımcıların %48,2'sinin olumlu görüş belirttiği, %12,5'inin ise kararsız olduğu, %39,3'ünün ise katılmadığı belirtilebilir.

Kamu Denetçiliği Kurumu'nun vatandaşların günlük hayatına olan etkilerinin ölçülmesi açısından cinsiyete göre anlamlı farklılık oluşturup oluşturmadığının belirlenmesinde yine Bağımsız Örneklem t Testi kullanılmıştır. Test sonuçlarına göre 1 numaralı ifade için p1 değeri 0,390, 2 numaralı ifade için p2 değeri 0,866, 3 numaralı ifade için p3 değeri 0,112, 4 numaralı ifade için p4 değeri 0,290, 5 numaralı ifade için p5 değeri 0,845 ve 6 numaralı ifade için p6 değeri ise 0,576 olarak bulunmuştur. Bulunan p değerlerinin tümünün 0,05'ten büyük olduğu dikkate alındığında, anket kapsamında kadın ve erkeklerin verdiği cevaplar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Ankete katılanların yaş, eğitim ve gelir düzeylerinin, gruplar arasında anlamlı farklılık oluşturup oluşturmadığını ölçmek için yine Bağımsız Örneklem Tek Yönlü Varyans Analizinden yararlanılmıştır. Analize göre yaş faktörü için p değerlerinin 0,285 ile 0,837 arasında, eğitim düzeyi faktörü için 0,309 ile 0,813 arasında, gelir düzeyi için ise 0,114 ile 0,905 değerleri arasında değiştiği görülmüştür. Dolayısıyla bulunan tüm p değerlerinin 0,05'ten büyük olduğu dikkate alındığında gruplar arasında anlamlı farklılıkların olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Kamu Denetçiliği Kurumu'nun Kamu Yönetimi İle Olan İlişkinin Belirlenmesi

Bu grup altında yer alan ifadeler; "Ombudsmanlık Kurumu idarenin bütünlüğü ilkesini zedeler", "Ombudsmanlık Kurumu kamu yönetiminde hizmet kalitesini artırır", "Ombudsmanlık Kurumu kamu yönetimine olan güveni artırır", "Ombudsmanlık Kurumu kamu yönetiminin şeffaflık ve hesap verebilirlik anlayışını güçlendirir" ve "Ombudsmanlık Kurumu'nun

bürokratik sorunları azaltacağına inanıyorum” gibi ifadelerden oluşmaktadır. Tablo 5’de bu sorulara verilen cevaplar ve yüzdelik dağılımları gösterilmektedir.

Tablo 5: Kamu Denetçiliği Kurumu’nun Kamu Yönetimi ile Olan İlişkinin Belirlenmesine Yönelik Cevaplar ve Yüzdelik Dağılımları

İFADELER	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1) Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin bütünlüğü ilkesini zedeler	12 %10,7	24 %21,4	18 %16,1	50 %44,6	8 %7,1
2) Kamu Denetçiliği Kurumu kamu yönetiminde hizmet kalitesini artırır	14 %12,5	52 %46,4	17 %15,2	23 %20,5	6 %5,4
3) Kamu Denetçiliği Kurumu kamu yönetimine olan güveni artırır	8 %7,1	48 42,9	24 %21,4	20 %17,9	12 %10,7
4) Kamu Denetçiliği Kurumu şeffaflık ve hesap verebilirlik anlayışını güçlendirir	9 %8,0	59 %52,7	18 %16,1	15 %13,4	11 %9,8
5) Kamu Denetçiliği Kurumu’nun bürokratik sorunları azaltacağına inanıyorum	9 %8,0	38 %33,9	24 %21,4	31 %27,7	10 %8,9

Tablo 5 incelendiğinde Ankete katılanların yaklaşık %32,12’nin “Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin bütünlüğü ilkesini zedeler” ifadesine olumlu görüş bildirdiği, kararsızların oranının %16,1 olduğu, katılmayanların oranının ise %51,7’de kaldığı görülmektedir. “Kamu Denetçiliği Kurumu kamu yönetiminde hizmet kalitesini artırır” İfadesine verilen cevaplara bakıldığında olumlu cevap verenlerin oranının %58,9 olduğu katılımcıların %15,2’sinin kararsız olduğu, olumsuz cevapların oranının ise %25,9 olduğu ifade edilebilmektedir. 3 numaralı ifade olan “Kamu Denetçiliği Kurumu kamu yönetimine olan güveni artırır” ifadesinde ankete cevap verenlerin %50’sinin olumlu görüş bildirdiği %21,4’ünün kararsız olduğu, katılmayanların toplam oranının ise %28,6 olduğu belirtilebilir. “Kamu Denetçiliği Kurumu şeffaflık ve hesap verebilirlik anlayışını güçlendirir” ifadesinde avukatların %60,7’sinin olumlu görüş bildirdiği kararsız ve katılmayanların oranının ise %39,3 olduğu görülmektedir. Bu grubun son

ifadesi olan “Kamu Denetçiliği Kurumu'nun bürokratik sorunları azaltacağına inanıyorum” için katılımcıların %41,9'unun olumlu görüş belirttiği, %21,4'ünün kararsız olduğu, olumsuz görüş bildirenlerin toplam oranının ise %36,6 olduğu belirtilebilir.

Kamu Denetçiliği Kurumu'nun kamu yönetimi ile olan ilişkisinin belirlenmesi açısından cinsiyete göre anlamlı farklılık oluşturup oluşturmadığının belirlenmesinde yine Bağımsız Örneklem t Testi kullanılmıştır. Buna göre 1 numaralı ifade için p1 değeri 0,424, 2 numaralı ifade için p2 değeri 0,515, 3 numaralı ifade için p3 değeri 0,734, 4 numaralı ifade için p4 değeri 0,386 ve 5 numaralı ifade için p5 değeri ise 0,243 olarak bulunmuştur. Bulunan p değerlerinin tümünün 0,05'ten büyük olduğu dikkate alındığında, anket kapsamında kadın ve erkeklerin verdiği cevaplar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Kamu Denetçiliği Kurumu'nun kamu yönetimi ile olan ilişkisinin, yaş, eğitim ve gelir düzeylerine göre anlamlı farklılık oluşturup oluşturmadığını ölçmek için aynı şekilde Bağımsız Örneklem Tek Yönlü Varyans Analizi'nden yararlanılmıştır. Analize göre yaş faktörü dikkate alındığında p değerlerinin 0,388 ile 0,924 arasında, eğitim düzeyi faktörü için 0,340 ile 0,898 arasında, gelir düzeyi için ise 0,163 ile 0,903 değerleri arasında değiştiği görülmüştür. Dolayısıyla bulunan tüm p değerlerinin 0,05'ten büyük olduğu dikkate alındığında gruplar arasında anlamlı farklılıkların olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Bu araştırmada İzmir ve Manisa illerinde yaşayan avukatlara yönelik olarak Kamu Denetçiliği Kurumu'nun gelecekte olabilecek etkileri belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma kapsamında “Kamu Denetçiliği Kurumu'nun Yargı ile Olan İlişkisinin Belirlenmesi”, “Kamu Denetçiliği Kurumu'nun Yönetimsel Etkinliğinin Belirlenmesi”, Kamu Denetçiliği Kurumu'nun Vatandaşların Günlük Hayatına olan Etkilerinin Belirlenmesi” ve “Kamu Denetçiliği Kurumu'nun Kamu Yönetimi ile Olan İlişkisinin Belirlenmesi” olarak dört ana grup altında değerlendirme yapılmıştır. Araştırma kapsamında elde edilen demografik verilerin söz konusu verilerle olan ilişkisinin belirlenmesinde Bağımsız Örneklem t Testi ve Bağımsız Örneklem Tek Yönlü Varyans Analizi yöntemleri kullanılmıştır. Buradan çıkan sonuçlara göre cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi ve gelir durumu faktörlerinin araştırma sorularına yönelik olarak anlamlı herhangi bir ilişkiye ulaşılamamış dolayısıyla demografik verilerin, cevapların oluşmasında etkili olmadığı sonucuna varılmıştır.

Avukatlar açısından Kamu Denetçiliği Kurumu'nun olası etkilerini belirlemeye yönelik araştırma bulguları değerlendirildiğinde; kurumun idari yargıyı tamamlayıcı bir kurum olarak görüldüğü dolayısıyla idari yargının iş yükünü hafifleteceğinin düşünüldüğü, yerindelik denetimi yapılmasının etkin bir denetim aracı olacağı konusunda tereddütlerin olduğu, 6328 sayılı Kanunun aksine Kamu Baş Denetçisinin sadece hukuk fakültesi mezunları arasından seçilmesinin daha uygun olduğunun düşünüldüğü ortaya çıkmaktadır.

Öte yandan araştırma kapsamında Kamu Denetçiliği Kurumu'nun yaptırım gücünün olmamasının eksiklik olarak görüldüğü, kurumun re'sen harekete geçmesinin yerine şikayet geldiğinde harekete geçmesinin daha uygun olarak düşünüldüğü, Kamu Denetçiliği Kurumu'nun tek bir çatı altında toplanmasının yerine yerel yönetimler, çevre ve sağlık gibi alanlarda ayrı kurumların kurulmasının ve ihtisaslaşmanın daha doğru olacağı, Kamu Baş Denetçisi'nin iki defa seçilmesi sonucunda tarafsızlığının etkilenebileceği, Kamu Denetçilerinin kararlarında bağımsız ve tarafsız olacağı ve sistemin genel anlamda başarıya ulaşabileceği konularında şüphelerin olduğu belirlenmiştir.

Ayrıca katılımcıların, Kamu Denetçiliği Kurumu'nun temel hak ve özgürlüklerin korunmasına katkı sağlayacağını, katılımcı demokrasi anlayışını pekiştireceğini, devlet ile vatandaş arasındaki ilişkiyi güçlendireceğini, vatandaşların hak arama eğilimlerini arttıracığını, kuruma vatandaşların aracısız olarak başvurabilmesinin bir avantaj olduğunu ve kurumun başvuruları altı ayda sonuçlandırmasının uzun bir süre olduğunu düşündükleri de belirtilebilir.

Bununla birlikte, anket sonuçlarına göre genel olarak kurumun idarenin bütünlüğü ilkesini zedelemeyeceği, kamu yönetiminde hizmet kalitesinin arttırılabileceği, kamu yönetimlerinin şeffaflık ve hesap verebilirlik anlayışlarının güçlendirilebileceği ve son olarak, kurumun kamu yönetimine olan güveni arttırabileceği ve bürokratik sorunları azaltabileceği fakat bu konularda bir takım çekincelerin olduğu sonuçlarına da ulaşılmıştır.

Bu araştırma için ayrıca bir takım temel sınırlılıklar da mevcuttur. Bunlardan birincisi araştırmanın sadece avukatlara yönelik yapılmış olmasıdır. Bunun gerekçesi, araştırmanın ilk etapta çok sayıda sivil toplum kuruluşunu kapsayacak şekilde gerçekleştirilmesi düşünülmekle birlikte yapılan ön görüşmeler neticesinde avukatlar haricinde toplumun değişik kesimlerinin Kurum ile ilgili yeterli bilgi sahibi olmadıklarının tespit edilmesidir. Bununla birlikte araştırma kamu yöneticilerini ve yargı mensuplarını da kapsayacak biçimde genişletilebilirdi. Böylelikle kurumun olası etkileri daha farklı açılardan ele alınabilirdi. İkinci sınırlılık ise, araştırmanın kapsam olarak sadece Manisa ve İzmir illerinde yapılması ve

anket sayısının 112 de kalmasıdır. Bu da araştırma sonuçlarının ülke çapında genellenmesini engellemekte olup sadece yerel düzeyde anlamlı sonuçlar verebilmektedir. Öte yandan, literatüre katkı sağlayacağı düşünülen bu araştırmanın sonuçlarından yola çıkılarak zaman içerisinde kurumsal uygulamaların görülmeye başlamasıyla birlikte toplumun çeşitli kesimlerini içine alacak şekilde daha geniş örneklem gruplarına yönelik kapsamlı araştırmalar yapılması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- AKINCI, M. **Bağımsız İdari Otoriteler ve Ombudsman**, Beta Yayınları, İstanbul, 1999
- AVŞAR, Z. **Ombudsman İyi Yönetilen Türkiye İçin Kamu Hakemi**, Hayat Yayınları, İstanbul, 2012
- BÜYÜKAVCI, M. Ombudsmanlık Kurumu, **Ankara Barosu Dergisi**, Yıl **66**, Sayı **4**, Ankara, 2008
- CHAPMAN, B. **İdare Mesleği Avrupa'da Devlet Memurluğu**, Çeviren: Cahit Tutum, TODAİE Yayınları, Ankara, 1970
- DODSON, M. "The Human Rights Ombudsman in Central America: Honduras and El Salvador Case Studies", **Essex Human Rights Review Vol:3, No:1**, 2006
- EREN, H. Ombudsman Kurumu, 2000, http://hukuk.erzincan.edu.tr/dergi/makale/2000_1_6.pdf, (11.11.2012)
- ERHÜRMAN, T. "Ombudsman", **Amme İdaresi Dergisi**, C.31.S.3, ss. 87-103, 1998
- ERTEKİN, Y. **Halkla İlişkiler**, Yargı Yayınevi, Ankara, 2000
- ERYILMAZ, B. **Kamu Yönetimi**, Erkam Matbaacılık, Sakarya, 1998
- GÖKÇE, A.F. Çağdaş Kamu Yönetiminde Kamu Denetçiliği (Ombudsmanlık) ve Türkiye İçin Askeri Ombudsmanlık Önerisi, **Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi Yıl 2012, Cilt 17, Sayı 2**, Isparta
- KNAPP, A. ve WRIGHT, V. **The Government and Politics of France**, Routledge, London and New York, 2001
- MIHÇIOĞLU, C. "Kamu Yönetimi Alanında Türkçe Terim Denemeleri" **Ankara Üniversitesi'nin 40. Yılına Armağan**, ss.145-168, AÜ Basın Yayın Yüksekokulu Yayını, Ankara, 1987
- OBAIDULLAH, A.T.M, Democracy and Good Governance The Role of Ombudsman, 2001, <http://www.undp.org.bd/projects/prodocs/SPD/Obaidullah.pdf>, (02.11.2012)

- OYTAN, M. “Ombudsman Eli İle İdarenin Denetimi Konusunda Kıyaslamalı Bir İnceleme”, **Danıştay Dergisi**, Sayı: 18-19, ss.196-199, 1975
- ÖZDEN, K. **Ombudsman: Türkiye’deki Tartışmalar**, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2010
- PARLAK, B. ve Sobacı, Z. **Kuram ve Uygulamada Kamu Yönetimi: Ulusal ve Küresel Perspektifler**, Alfa Aktüel Yayınları, İstanbul, 2008
- PICKL, V.C. “Ombudsman ve Yönetimde Reform” Çev. T. Ergun, **Amme İdaresi Dergisi**, C. 19, S.4, Aralık 1986.,ss.37-46, 1986
- SAYGIN, E. Ombudsmanı Beklerken: Anayasa Mahkemesinin Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu İptaline Dair Gerekçeli Kararı Üzerine Bir İnceleme, **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt XII, Yıl 2012 Sayı 1-2, Ankara
- SOBACI, M.Z ve NARGELEÇEKENLER, M. “Avrupa’da Ulusal Düzeydeki Ombudsman Kurumlarının Formel Bağımsızlık Seviyelerinin Değerlendirilmesi: Karşılaştırılmalı Perspektif”, **Kamu Yönetiminde Yeni Vizyonlar**, (Editör: Bekir Parlak), Turhan Kitabevi, Ankara, 2008
- ŞENGÜL, R. “Türkiye’de Kamu Yönetiminin Etkin Denetlenmesinde Yeni Bir Kurum: Kamu Denetçiliği Kurumu”, **Kocaeli Üniversitesi Sos. Bil. Ens. Dergisi**, Sayı:2007/2, ss. 126-145, 2007
- TBMM, Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu Tasarısı ile Avrupa Birliği Uyum Komisyonu ve Anayasa Komisyonu Raporları, 2012, www.tbmm.gov.tr, (12.11.2012)
- TOPALOĞLU, E.E ve BAYRAKDAROĞLU, A. Entelektüel Sermayenin Türk Bankacılık Sektörü Üzerindeki Etkisini Belirlemeye Yönelik Bir Alan Araştırması, **Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi (ESODER)**, Cilt 11, Sayı 41, Yaz 2012
- USOA, Model Ombudsman Act For State Governments, 1997, http://www.usombudsman.org/documents/PDF/References/USOA_MODEL_ACT.pdf, (05.11.2012)
- VOLIO, L.G. The Institution of Ombudsman. The Latin America Experience, 2003, <http://www.juridicas.unam.mx/publica/librev/rev/iidh/cont/37/pr/pr9.pdf>, (02.11.2012)
- WILSON, S. **Canadian Public Policy and Administration**, Mc Graw-Hill Ryerson, Toronto, 1981